

ПСИХОЛОГИЧЕСКО ПРИСПОСОБЯВАНЕ И ВЪЗПРИЕТО РОДИТЕЛСКО ПРИЕМАНЕ-ОТХВЪРЛЯНЕ ПРИ БЪЛГАРИ В СРЕДНА ЗРЯЛА ВЪЗРАСТ

Надя КОЛЧЕВА

Департамент „Когнитивна наука и психология“

Нов български университет

БЪЛГАРИЯ, София, 1618, бул. Монтевидео, № 21

nkoltcheva@nbu.bg

Резюме. Целта на настоящата разработка е да изследва взаимовръзката между възприеманото майчино и бащино приемане-отхвърляне и психологическото приспособяване на възрастни в средна зряла възраст.

Извадката се състои от 284 изследвани лица на възраст между 40 и 60 години ($X = 47,26$, $SD = 3,71$). Извадката не е балансирана по пол (260 жени (91,5%) и 24 мъже (8,5%)). По-голяма част от участниците са българи (275; 96,8%), с висше образование (230; 81%), трудово заети (221; 77,8%). Повечето са семейни или в съжителство с партньор (216; 76%).

Методите на изследване са Въпросник за родителско приемане-отхвърляне (версия за майката и версия за бащата), Личностен въпросник за психологическо приспособяване, както и лист за демографски данни.

Резултатите показват, че както възприетото майчино приемане-отхвърляне, така и бащиното, се асоциират с психологическото приспособяване на индивидите в средна зряла възраст. Тези взаимовръзки обаче са много различни във възрастов план. При 40-годишните както майчиното, така и бащиното отношение са взаимосвързани с психологическото приспособяване, докато при 50-годишните значение има само отношението на майката, но не и на бащата. Значими предиктори за психологическото приспособяване на 40-годишните са както възприетото отношение на майката, така и на бащата, докато при 50-годишните значимо влияние има само възприетото отношение на майката. Тези резултати се интерпретират в рамките на теорията за междуличностно приемане-отхвърляне. Те поставят редица въпроси за ролята на родителите и влиянието им върху личността на зрелия индивид.

Ключови думи: психологично приспособяване; родителско приемане-отхвърляне; средна зряла възраст; IPARTheory.

Статията да се цитира по следния начин:

Колчева, Н. (2019). Психологическо приспособяване и възприето родителско приемане-отхвърляне при българи в средна зряла възраст. *Психологични изследвания*, Том 22, Кн. 2, 2019, 365-387. ISSN 0205-0617 (Print); ISSN 2367-9174 (Online).

© Н. Колчева, 2019

Статията е постъпила през януари 2019

Приета за публикуване през юни 2019

Публикувана онлайн през август 2019

Авторът е прочел и одобрил окончателния вариант на ръкописа.